

Winter in Gent

Zwartkopmeeuw (foto Geert Spanoghe)

GEERT SPANOGHE

Nu de Actiegroep Bourgoyen-Ossemeersen opgegaan is in Natuurpunt Gent, en 'De Grutto' in 'Snep!', kan ook de rubriek 'Vogels in de Bourgoyen' (van 'De Grutto') niet anders dan vernieuwen en uitbreiden. Het gaat nu immers over Gent en niet meer over de Bourgoyen alleen. Deze Snep!-rubriek heeft de bedoeling de vogelwaarnemingen in het Gentse op een leesbare manier te bundelen. Voor gedetailleerde soortenlijsten kan je in Gallinago terecht. Dit heeft uiteraard zijn weerslag op de behandelde soorten. Heel wat algemenere soorten, die in 'De Grutto' wel nog besproken werden, komen niet meer aan bod, omdat er naast de Bourgoyen uiteraard veel andere interessante gebieden zijn en een volledige opsomming onbegonnen werk zou zijn (en saaie lectuur). Het gaat in deze rubriek dus over zeldzamere gasten, hoge aantallen en merkwaardige waarnemingen uit heel de Gentse regio.

Watervogels

Dodaarsjes worden eigenlijk overal een beetje waargenomen, zodat enkel broedgevallen en grote concentraties in deze rubriek thuishoren. De werf van de Kluzendokken te Doornzele is ongetwijfeld het gebied met de meeste dodaarsjes. Op de midmaandelijke watervogeltellingen lopen de aantallen daar op tot een tiental exemplaren. Deze periode was voor fuutachtigen en duikers trouwens maar flauwtjes. Eigenlijk werden behalve *fuut* en dodaars geen andere soorten gezien.

Zeldzamere reigerachtigen deden het iets beter. De fraaie *roerdomp* werd op drie plaatsen waargenomen: van 2 tot 7 januari op de Skiput te De Pinte, op 9 januari aan de Rode Geul te Assenede en op 30 januari in het zuidelijk deel van de Assels. Te Doornzele doken vanaf 27 januari twee *kleine zilverreigers* op. *Grote zilverreigers* komen ook bij ons meer en meer voor: op 5 januari vlogen er twee over De Putten te Melsen, op 28 januari werd er één opgemerkt te Boekhoute, en in de Turfmeersen te Moerbeke waren er regelmatig waarnemingen van één exemplaar en één maal, op 1 februari, zelfs van twee exemplaren.

Op 8 december vlogen 83 *toendra-rietganzen* in zuidelijke richting over de Bourgoyen. Deze soort pleistert enkel in het Krekengebied.

Na Doornzele in augustus-september haalde de Bourgoyen ook weer overtuigend de Ramsarnorm (nl. één procent van de Noordwest-Europese populatie) voor *slobeend*: 681 exemplaren op 2 februari en zelfs 701 op 16 februari.

Voor *krooneenden* moet je op de Blaarmeersen zijn. In november zaten er daar al drie (twee mannetjes en een wijfje). Daarna liep het aantal op tot vijf exemplaren (vier mannetjes en een wijfje) en die bleven er tot in februari. Op 19 en 20 februari zat er een wijfje op het Leeuwenhof te Drongen. Van 4 december tot zeker begin februari zat er een mannetje hybride tussen *kuif-* en *tafeleend* op het Leeuwenhof. Dergelijke rare beesten zijn uiteraard enkel voer voor de liefhebbers. Een zeldzame gast is het mannetje *witoogend* dat op 15 december op

de Schelde te Semmerzake zwom. In het Oudenaardse werd heel de winter ook nog een vrouwtje waargenomen. *Toppereenden* waren iets zeldzamer dan andere jaren. Van 15 december tot in januari zat een wijfje op de spaarbekken van Kluzen. Ook op 15 december zat een eerste winter mannetje op Doornzele en van 29 januari tot eind februari twee wijfjes op de Tweelingsput te Eke. Op 19 februari tenslotte werd een wijfje opgemerkt op de Blaarmeersen. Op 3 december werd het mannetje *rosse stekelstaart* voor het laatst waargenomen te Kluzen.

Op de spaarbekken van Kluzen werden ook de twee zee-eenden gezien: een wijfje *zwarte zee-eend* en vier wijfjes *grote zee-eend* op 3 december. Eén wijfje *grote zee-eend* bleef hangen tot in 2002. Naast het ontsnapte mannetje *nonnetje* op Doornzele waren er van deze soort alleen een paar waarnemingen uit het Krekengebied. *Brilduikers* werden gezien op Kluzen, Doornzele, Eke (Tweelingsput) en te Drongen (Leeuwenhof).

Roofvogels

De spectaculairste waarneming in de hele periode was ongetwijfeld die van een onvolwassen *zeearend*, die op 20 december boven de Kapellepolder te Boekhoute vloog. Helaas bleef hij niet pleisteren. Op 2 februari werd het enige *smelleken* opgemerkt, te Doornzele. *Slechtvalken* zitten tegenwoordig een beetje overal. In de Bourgoyen bleef het steeds bij twee adulte vogels. Het zijn meer dan waarschijnlijk de twee die we ook op Sint-Baafs zien. Op 25 januari werd onder de toren een kop van een kluut gevonden – een prooi uit het najaar, zo te zien. In de Kanaalzone zitten naast twee adulte koppels ook regelmatig juveniele vogels. Op 2 februari werd op de opgespoten vlakte van Doornzele een juveniel wijfje van de noordelijke ondersoort 'calidus' waargenomen. Verschilpunten met onze juveniele wijfjes zijn een spierwitte borst met zwarte vlekjes (geen lengtestrepen op gele grondkleur), een zeer lichte koptekening met groot licht voorhoofd, brede wenkbrauwstreep, licht achterhoofd en een smallere, ondui-

Van boven naar onder, grote zilverreiger, krooneend (foto's Geert Spanoghe), en slechtvalk

delijke baardstreep (onze vogels hebben een bijna volledig zwarte kop met brede zwarte baardstreep).

Blauwe kiekendieven werden af en toe waargenomen in de Scheldevallei en regelmatig in het Krekengebied.

Steltlopers

Op 5 december pleisterden kortstondig 29 *goudplevieren* in de Bourgoyen, een mooi aantal voor dit gebied. Op de uitgestrekte akkers van het Krekengebied zitten altijd wel groepjes van deze soort, maar het kwam deze winter niet echt tot grote groepen. De enige *zilverplevier* (zeldzaam in de winter) vloog op 12 januari over de Bourgoyen. *Bonte strandlopers* zitten in de Bourgoyen (tot 24 exemplaren, op 2 december) en in de Kanaalzone (tot 6 exemplaren, op Callemansputte te Zelzate op 19 februari). Voor *kemphanen* is de Bourgoyen hét gebied: tot 600 exemplaren in december, al meer dan 700 in januari en zelfs meer dan 1300 exemplaren begin februari. Heel februari pleisterden hier overdag minstens 1000 *kemphanen*. Andere jaren komen ze vooral 's avonds naar de Bourgoyen, om te slapen. Overdag zitten ze dan op weilanden tot kilometers ver. Het aantal *wulpen* dat kwam slapen in de Bourgoyen lag regelmatig boven de honderd, te Doornzele boven de driehonderd exemplaren.

Na november werden weinig *bokken* 'getrapt': vijf exemplaren op Malem (10 december), vier op de Ethylvlakte in de Kanaalzone (19 februari). Een overwinterend *witgatje* was regelmatig te zien te Doornzele, een ander vloog op 31 december in de Bourgoyen rond. De eerste *grutto's* werden gezien op 2 februari: één in de Bourgoyen en zeven op Doornzele. Daarna, tot 24 februari, nooit meer dan elf vogels in de Bourgoyen.

Meeuwen

Geelpootmeeuwen werden opgemerkt in de Bourgoyen (een adult op 27 januari en een eerste winter op 21 en 22 februari) en te Doornzele (een adult op 27 januari), *Pontische meeuwen* alleen in de

Bourgoyen (een adult op 4 en 12 december, weer een adult op 12 februari en een eerste winter op 4 februari). Erg bijzonder waren de waarnemingen van *grote burgemeesters*: een juveniel op Doornzele op 27 januari en een andere juveniel in de Bourgoyen van 19 februari tot tenminste 23 februari. In de Bourgoyen werd zeer regelmatig een leucistische (ivoorkleurige) *kokmeeuw* gezien en op 5 februari ook een leucistische *stormmeeuw*. Na een eerste winter *zwartkopmeeuw* in de Bourgoyen op 4 december zorgde het warme weer begin februari al vroeg voor hogere aantallen: vijf exemplaren (drie adulten en twee eerste winter) op 6 februari, drie exemplaren (twee adulten en een eerste winter) op 19 en 20 februari. Op 24 februari was een adult in zomerkleed te zien aan de Tweelingsput te Eke.

Uilen en zangvogels

Te Doornzele vloog in de avondschemering van 2 februari een *velduil* rond. Ook op Doornzele overwinterde een koppeltje *roodborsttapuit*. Naast nog een mannetje op de Ethylvlakte op 19 februari waren er ook een paar winterwaarnemingen uit het Krekengebied. Vanaf begin december verbleven er weer enkele *appelvinken* in de Blaarmeersen. Na de jaarwisseling waren het er zeker acht, die tot tenminste eind februari bleven hangen. Op 4 december vloog hier ook een *barmsijs* rond en op 23 februari een *Europese kanarie*. Op 23 februari zaten in een tuin te Munte drie mannetjes *goudvink*. In Vlaanderen bleek het een goede winter te zijn voor deze soort, maar dan toch niet in het Gentse. En we sluiten af met een waarneming van een wijfje *sneeuwgor*s, op 12 december, bij de spaarbekkens van Kluizen – een niet jaarlijkse gast in het Gentse.

Deze waarnemingen kwamen zowel uit boekskes, van websites als uit e-mails. Aan iedereen een woordje van dank en lees *Gallinago* om uw waarnemingen door te geven.

Van boven naar onder, goudplevier, grote burgemeester (foto Geert Spanoghe) en sneeuwgor (foto Geert Spanoghe)